A°. 1825. N°. 131.

ARNHEMSCHE COURANT

Donderdag den 3. November

FRANKFORT, den 29. October.

Uit Zante wordt den 19. September het volgende geschreven: » De bezending van het Fransche committé voor Griekenland is heden alhier aangekomen, van waar zij den 6. dezer vertrokken was; zij wil overmorgen naar Napoli di Romania onder zeil gaan. De bezending bestaat uit eenen overste, verscheiden officieren en onder-officieren der artillerie, eenen geneesheer, twee heelmeesters, en een aantal werkmeesters voor de smelterijen, smederijen en wapenfabrijken, enz. De Engelsche regering heeft hier, zonder zwarigheden, der bezending een verblijf van eenige dagen toegestaan, om haren voorraad te vernieuwen. — De Napolitaansche generaal *Rosarol* is gisteren avond van hier naar Gastuni vertrokken, om van daar te land naar Napoli te reizen. — Volgens berigten regtstreeks uit Napoli di Romania, bevond zich *Ibrahim*-pacha weder te Tripolitza, waar hij zijne hoofdmagt bijeengetrokken had. — De Grieken willen de molens, eene plaats tusschen Napoli en Argos en de zee, versterken.

— Berigten uit Triest, van den 19. dezer, melden, dat aldaar, door een schip van Alexandria, de tijding is aangebragt, dat de Egijptische vloot, bestaande uit 100 oorlogs- en transportschepen, zeilree lag, en slechts een gunstigen wind afwachtte. De vloot heeft ook 15 branders en 2 stoomvaartuigen bij zich.

De Grieksche dagbladen deelen onderschepte brieven mede, waaruit blijkt, dat de Oostenrijksche ambtenaren in de Levant aan de Turken geregeld berigten toezenden van hetgeen bij de Grieken omgaat, zoo ver hun dit bekend wordt.

LONDEN, den 30. October.

Het dagblad van Guatimala, van den 22. Julij, behelst een traktaat tusschen de republiek Columbia en de vereenigde provincien van Middel-Amerika, onder den naam van Guatimala bekend. De contracterende partijen waarborgen zich wederkeerig en onherroepelijk de onschendbaarheid van derzelver grondgebied tegen Spanje, en beloven zich hulp bij vijandelijken aanval. Het 18. artikel is van den volgenden inhoud:

» Deze overeenkomst geeft geenszins regt tot eenige tusschenkomst, in de uitoefening van de nationale souvereiniteit, van de eene of andere contracterende partij, hetzij in het binnenlandsche bestuur; hetzij in de buitenlandsche betrekkingen. Nogtans verbinden zich beide partijen wederkeerig en onherroepelijk, om geenerlei eisch van schadeloosstelling in te willigen, die Spanje of namens hetzelve eenige andere mogendheid mogt doen, wegens het verlies van hare opperheerschappij in dit land, noch ook eenig traktaat met Spanje of eenige andere natie, ten nadeele van hunne onafhankelijkheid, te sluiten, maar bij alle gelegenheid en overal hunne gemeenschappelijke belangen te verdedigen, met de waardigheid en veerkracht van vrije, onafhankelijke, bevriende en zaamverbondene natien."

Wat men ook van deze verklaring moge zeggen, zal men er gewis de billijkheid niet van loochenen. Spanje heeft Zuid-Amerika onberekenbaar veel kwaads gedaan, en het zou ongerijmd zijn, dat hetzelve op eene schadeloosstelling aanspraak maakte, wegens iets, dat hetzelve nooit voornemens is geweest toetestaan, zoo lang hetzelve eenige hoop overbleef. Zoo was het niet met Hayti gelegen. Frankrijk, met een groot vermogen, zoo niet ter herovering, ten minste om de Haytiers veel kwaads te doen, toegerust, had de vijandelijkheden sints lang gestaakt, en de door het nieuwe gouvernement betaald wordende schadeloosstelling, strekt niet voor de opperheerschappij, maar voor het verlies van bijzondere eigendommen.

— Ons gouvernement heeft officiele depeches uit de Indien ontvangen, omtrent het bemagtigen van de steden Donabew en Prome. In eerstgemelde stad hadden de Engelschen eene verbazende menigte ammunitie gevonden, en in laatstgemelde stad, 101 stukken geschut.

Gedurende het beleg van Donabew, hadden de Birmans verscheiden uitvallen gedaan, onder anderen een met 17 groote olifanten, waarop zich een aantal gewapende soldaten bevonden, die door eene menigte voetvolk ondersteund werden. De Engelschen schoten de soldaten van den rug der olifanten, en joegen de dieren naar de stad terug.

Brieven uit Brazilie, van den 21. Augustus, melden, dat het gouvernement de overeenkomst heeft afgekeurd, waarbij onlangs de gouverneur van Matto-Grosso de provincie van Chiquitos met Brazilie vereenigd heeft en Brazilische troepen tegen de onafhankelijken van Peru heeft afgezonden, en dat dienvolgens bevolen is, om die provincie zoo spoedig mogelijk te doen ontruimen en de troepen, bij hunnen aftogt, de strengste krijgstucht en naauwgezetste belangeloosheid in acht te doen nemen. Men schrijft dezen maatregel toe aan den invloed van den Engelschen gezant te Rio Janeiro.

MADRID, den 21. October.

De goede verwachtingen, welke de vredelievenden van de onlangs opgerigte junta van beraadslaging hadden opgevat, schijnen te verflaauwen. Deze junta, waarin de gematigden en weldenkenden de overhand hebben, is wel werkzaam en doet voordragten, welke het algemeene nut en de wederkeering van eenige welvaart zouden kunnen bevorderen; maar de bloeddorstige minister *Calomarde* bezit nog magt en invloed genoeg, om alle plannen, die der heerschende factie niet aangenaam zijn, te verijdelen. Behalve ten hove, vindt hij groote ondersteuning bij den raad van Castilie, die, door zijne zorg, de voornaamste voordragten van de junta in handen krijgt en steeds maatregelen aanbeveelt, lijnregt strijdig met de ontwerpen van de junta. Volgens den raad van Castilie, moet het stelsel van terugwerking moedig volgehouden, en alle onkruid uitgeroeid worden; de nederlaag der liberalen moet, volledig, de zegepraal der koningslieden en regtzinnigen volmaakt zijn.

De geboortedag des konings is dan ook voorbijgegaan, zonder eenige dier heilbevorderende maatregelen, welke men verwachtte, dat op dien dag zouden worden vastgesteld. Alleen zijn eenige eerelinten aan gunstelingen van den tijd uitgedeeld, en bevorderingen bij het leger geschied, waaronder die van twee jongelingen, de een van 12 en de andere van 14 jaar, die tot luitenants bij de ruiterij zijn benoemd.

De generaal *d'Espana* daarentegen, die *Bessières* vervolgd en uit den weg geruimd heeft, schijnt in ongenade gevallen te zijn; immers wordt hij ten hove met minachting behandeld, en niet bij den koning en de prinsen toegelaten.

— De heer *Zea de Bermudes*, de besturende minister, die tot de gematigden behoorde, is afgezet, en de hertog van *Infantado*, het hoofd der Geloofsmannen, in zijne plaats aangesteld.

— De Jezuiten winnen hier steeds meer veld. Zij schijnen door de fortuin zeer begunstigd; want, terwijl alles in Spanje kwijnt en de schatkist ledig staat, koopen zij landerijen en laten huizen bouwen.

— Uit Bilbao heeft men weder berigten van onlusten. Er loopen lieden rond, die er de aanstokers van schijnen te wezen. Ongelukkiger wijze hebben de plaatselijke besturen geen ruggesteun; wanneer zij in naam des konings spreken, zijn de monniken de eersten, die hen in het gezigt uitlagchen. Ook te Tolosa hebben oproerigheden plaats gehad, waarbij een persoon het leven verloren heeft. Op het platte land is het steeds vol roovers.

Mengelwerk.

J A V A.

(*Vervolg en Slot, zie No.* 130.)

Het behoort ook tot de fundamentele grondslagen, voor het beheer van *Java*, dat de staat van den inboorling, zijne betrekking tot den Souverein, zijne regten op den grond, dien hij bebouwt, en de vruchten, die hij verzamelt, eenmaal van alle weifelingen ontslagen, op eenen zekeren en vasten voet, die met de eischen der menschelijkheid en der billijkheid overeenkomstig is, gebragt worde. Onze Regering in die bezitting draagt, sedert eene reeks van jaren, de blijken van het gemis van alle vaste beginselen, die met eene krachtige hand en eenparig ten uitvoer gebragt worden. *Java* vertoont, in plaats van eenheid in Bestuur, eene bonte en tegenstrijdige zamenstelling. Contingenten, zonder betaling, verpligte leveringen tot willekeurige prijzen, landen, die voor een gedeelte van de opbrengst verhuurd worden, en eindelijk geheel vrije landen.

Door Heeren Commissarissen-Generaal des Konings, is tot het aannemen van het landelijk sijstema (waarbij het leenstelsel en de verpligte leveringen moesten opgeheven worden), in navolging van hetgeen gedurende het Engelsche bezit ingevoerd was, besloten. Maar de gehechtheid aan het oude vindt op *Java* openlijk en bedekt zoo vele aanhangers, welke zich in tegenwerking uitdrukt; het oude heeft zulke diepe wortelen geschoten, die voor de krachten der Regering te sterk schijnen te zijn. Voor de gebreken in het Engelsche sijstema, hebben wij ons niet gehoed, en het weldadige hebben wij er uit weggenomen. Hoeveel is er niet getwist over het regt, dat de Javaansche Vorsten op het eigendom van den grond hunner onderdanen toekwam. Maar waartoe dit wijdloopig onderzoek, als wij zien, dat de landbouwer geen bezit heeft en de vrucht van zijnen arbeid voor den Vorst is, en zijn loon geen levensonderhoud overlaat; in een zoodanigen staat is het bezit van alle waarde ontbloot. De staatkunde des overwinnaars heeft te meermalen toevlugt moeten nemen tot hulpmiddelen, die zijne zwakheid en zijne veiligheid hem aanprezen, door den regeringsvorm, dien hij er vond, onveranderd te laten, door de personen van de overwonnenen in naam te doen regeren, mits maar de inkomsten aan hem verzekerd bleven. Onder den drang van zoodanige omstandigheden, kan voor zoodanig wanbedrijf (de S. had namelijk gesproken van de afpersingen en het gemis van alle regt, waaraan de Javaan ten aanzien zijner Vorsten is onderworpen, en die de Europische overwinnaars doen voortduren) eenige verzachting toegelaten worden. Maar die oogluiking vervalt, zoo ras de magt van den overwinnaar die klem heeft, om de bestaande orde der dingen op betere beginselen te bouwen. Het wordt dan eene schandvlek, als de Europische bezitter zich niet ontziet de usurpatie van zijn Barbaarschen voorganger als zijn eigen regt te doen gelden, en hij het juk zijner overheersching niet verzacht door eenen regeringsvorm, die naar de geaardheid en de zeden van het volk is ge-

schikt, en zijne opbrengsten, die hij van de bevolking afvergt, niet op het maatschappelijk bestaan en geluk vaststelt.

Eene monopolie-compagnie moge zoodanige begrippen niet hebben kunnen bereiken, maar bij de gebeurtenis, die de Compagnie aan haar welverdiend noodlot overgaf en *Java* tot eene Nederlandsche vrije handel-bezitting maakte, hadden zoo dringende maatregelen, waarmede de welvaart der bezitting in een onafscheidelijk verband staat, niet uitgesteld mogen worden.

Wat anders vertoont *Java* aan ons oog, dan eene volkomene overeenkomst met de door slaven bebouwde bezittingen? In beide zijn menschen het gereedschap, dat bewaard moet blijven en onderhouden; het overige is in zijn geheel het eigendom van den Planter of op *Java* van de Regering, met dat onderscheid, dat de dood van den slaaf den eigenaar verarmt, en op *Java* het sterven van den Javaan of van zijnen buffel niet ongelijk staat. Er bestaat op *Java*, onder de Indische bevolking, geene maatschappij; de bevolking heeft geen eigendom op den grond; al heeft zij de wildernis ontgonnen, dan zelfs nog niet; de Javaan kan dien tot geen erfdeel voor zijne kinderen maken, hij kan dien niet verkoopen. Maar gesteld, dat hij dat vermogt te doen, wat zoude hij dan kunnen verkoopen; de grond heeft geene waarde en verkrijgt die eerst door de hand, die hem bebouwt; maar de waarde, daardoor verkregen, is voor den Vorst, die geheel de opbrengst tot zich neemt, en niet voor den landbouwer. De Javaan is derhalve de eenige waarde, hij is (schroomt men niet te zeggen) de levendige schatkist van den Souverein.

Het moet billijke verwondering verwekken, dat men op die wijze, zonder eenige beginselen, beweerd heeft en staande houdt, dat daarop de welvaart der bezitting bestaan en bloeijen kon, zoodanig, dat al wat daarvan afwijkt, de bezitting in gevaar brengt en de inkomsten der Regering doet verloren gaan. Spreekt men van eigendom en bezit, men is terstond gereed met de magtspreuk, dat het Europische denkbeelden zijn, die de Javaan niet kent. Zegt de menschelijkheid, dat, als den Javaan alles ontnomen wordt, de vermogende prikkels, die de Natuur in het hart van ieder mensch gelegd heeft, om de gemakken van het leven te genieten en zijn staat te verbeteren, vernield zijn? Het antwoord is gereed: de lome Javaan zoude allen arbeid verlaten, als hij door geen dwang daartoe verpligt werd; zoo dat het te vergeefs is zich daarop te beroepen, dat men eerst den Javaan in de diepste vernedering gebragt heeft, om de uitwerkselen daarvan als zijne natuurlijke geaardheid voor te stellen. Alle gronden van maatschappelijk bestaan zijn Europeaansche denkbeelden, die op *Java* niet overgeplant kunnen worden; in dien maalstroom van zwervende redenering wordt men rondgevoerd, zonder tot een rustpunt of ooit tot vaste beginselen te kunnen komen. Alle ware beginselen hebben schipbreuk moeten lijden tegen de kracht van oude vooroordeelen, welke zoo ontzettend zijn, dat zij tot op dezen dag hebben weten te stuiten en te verlammen, en in een schrikbeeld te verkeeren, al hetgeen wijsheid en ondervinding te vergeefs getracht hebben te doen aannemen.

De Engelschen hebben, op het vaste land van *Indie*, zoo als een beschaafd volk voegt, beginselen van eigendom, en redelijke vaste beginselen van belasting daargesteld, als de onwrikbare grondslagen, waarop alleen een Staat kan rusten, toenemen en bloeijen, zoo wel in beschaving als in welvaart. *Java* aan ons ontweldigd hebbende, hebben zij het Gothische zamenstel, dat zij er vonden, met de minachting, die het verdiende, omvergeworpen, en op dezelfde basis als in Hindostan op welwaratane maatschappelijke beginselen hunne regering gegrond. Na dat wij weer in het bezit van *Java* zijn gekomen, heeft het aan geene valsche interpretatien van het Engelsche sijstema, noch aan tegenstand ontbroken; de staat van zaken getuigt, hoedanig de invoering van het door onze Regering aangenomen landelijk stelsel geweest is, hoe zich een sterke tegenstand halstarrig daartegen aankant, en van dag tot dag zich schijnt te versterken. Daaruit is eene ongelukkige verdeeldheid ontstaan, die alles in verwarring brengt, en alles in een wankelenden staat laat. Welke zijn de gevolgen geweest van al die verwarring? heeft het de welvaart van de bezitting bevestigd en daardoor de overwinning van de hoog geroemde betere kennis, die de plaatselijke kennis van *Indie* alleen wordt gezegd te kunnen geven, boven de eenvoudige beginselen van theorie beslist? De financieele staat van *Java* moge het bewijzen, die gezegd wordt 20 millioen ten achteren te zijn geraakt, behalven het papierengeld, dat in omloop is gebragt, welks bedrag geacht moet worden verteerd te zijn, en waarmede gevolgelijk de achterstand vermeerderd moet worden, enz."

De ondergeteekende vindt zich, op aanzoek zijner mede-onderteekenaren van navolgend certificaat, en om het belang der zaak verpligt, het Nederlandsch Publiek te waarschuwen tegen zekeren zich noemenden JOANNES NICOLAIHI LEONIDAS, Graaf van *Sparta*, volgens zijnen te Neurenburg op het depot van die van Marseille afgegeven pas geboortig uit Pera, voorwendende naar Morea terug te keeren, reeds aldaar voor de zaak der Grieken, zijne landgenooten, te hebben gekampt, en deze terugreis uit eene der havens van de Middellandsche-Zee niet te hebben kunnen ondernemen.

De ondergeteekende heeft op zijne schijnbaar echte papieren en werkelijke aanbevelingen van achtingwaardige mannen in Duitschland, te gelijk met verschillende andere zijner der Grieksche zaak toegedane stadgenooten, aan dezen avonturier eene algemeene aanbeveling gegeven, dienende, om het medelijden der weldenkende Nederlanders ten zijnen behoeve op te wekken; doch naauwlijks was het stuk in zijne handen, of men werd, uit ingewonnen berigten gewaar, dat men om den tuin geleid was — maar te laat; want dien zelfden ochtend vertrok hij, de bekentenis van zijn bedrog achterlatende.

Deze waarschuwing moge dienen, om voor te komen, dat niet meer goedhartige menschen worden misleid en, zoo mogelijk, het certificaat, beginnende met de woorden: *Alle weldenkende Nederlanders*, in deze maand aan LEONIDAS afgegeven, en door den ondergeteekenden eigenhandig gesteld, worde ingetrokken, en aan den ondergeteekenden terug gezonden, waarmede men hem en zijne mede-onderteekenaren ten hoogste zal verpligten: zijnde, volgens berigten uit Zwolle, de Graaf van *Sparta* aldaar den 27. dezer gezien.

Groningen, den 29. October 1824.

J. R. MODDERMAN.

ARNHEM, den 3. November.

Het water is hoog in den Rijn aan de paal:

Den 2. Nov. 1 El 8 Palm 0 Duim; gewassen 0 D. gevallen 10 D
Den 3. dito. 1 El 9 Palm 0 Duim; gewassen 10 D. gevallen 0 D

Na eenen hevigen aanval van beroerte, eindigde mijn geliefde Echtgenoot, de Heer *OTTO DE RUUK*, in leven *Med. Doctor*, *Ontvanger der Directe Belastingen alhier* en *Lid van den Raad dezer Stad* en van *de Provinciale Geneeskundige Commissie*, gister avond ten half tien ure, zijn werkzaam en voor mij zoo dierbaar leven.

Diep treft zijn verlies deszelfs bedroefde Weduwe, Zoon en Schoondochter, en zijn afsterven zal ongetwijfeld door allen, die den Overledenen gekend hebben, worden betreurd.

Nagelatene vrienden des overledenen gelieven dezen aan te nemen als aan hen gedane mededeeling, en mij te verschoonen van Brieven van Rouwbeklag.

ARNHEM, den 1. November 1825.

J. VISSCHER,
Wed. O. DE RUUK.

---

† † † *J. DE VRIES*, *A. BRONDGEEST*, § § *E. M. ENGELBERTS* en *G. F. ROOS*, § Makelaars, zullen, op Maandag den 14. November 1825, te Amsterdam, in het *Huis met de Hoofden*, op de Keizersgracht, verkoopen: Fraaije SCHILDERYEN, door voorname Meesters, uit de onderscheidene Scholen. Zijnde de verzamelingen van den Heer *BARON DE BEEHR*, te Berlijn; en van wijlen den beroemden Kunstschilder *GERRIT JOHAN VAN LEEUWEN*, in leven Oud-Rentmeester der Stads-Vicarien te Arnhem, Lid van de Koninklijke Akademie te Amsterdam.

De Catalogus is bij gemelde Makelaars te bekomen.

† § † Op Dingsdag den 8. November 1825, des morgens ten † † 9 ure, zullen, in het bijwezen van den Heer Vrederegter, in *het Heeren-Logement*, te Doesborgh, publiek worden verkocht de volgende, in het Kanton Doesborgh gelegene, Goederen:

— 1. Het GOED, het *HUIS TE LATHUM* genaamd, gelegen onder Lathum, aan en in de nabijheid van den Yssel, tegen over *Biljoen*, bestaande in een goed logeabel HEEREN- en BOUMANSHUIS, een fraai uitzigt hebbende van voren op de Veluwsche- en van achteren op de Kleefsche Bergen, voorts SCHUUR en andere Gebouwen, HOF, BOOMGAARD en omtrent 50 Bunders extra zware KLEI-, BOUW- en WEIDELANDEN, WILLIGENPAS en RYSWAARD.

2. Eene BOUWPLAATS, de *VEERTIEN MORGEN* genaamd, onder Lathum, bestaande in een BOERENHUIS, HOF, BOOMGAARD, BOUW- en WEIDELANDEN en UITERWAARDEN, te zamen groot 28 Bunders.

3. De LATUMSCHE STEENOVENS, mede in Lathum, onder Giesbeek aan den Yssel, tegen over Rhederoort, een kapitaal dubbeld HEERENHUIS daarbij, voor weinige jaren geheel nieuw gebouwd; nog een HUIS voor den Steenbaas, onderscheidene KNECHTSWONINGEN, groote SCHUUR en verdere Getimmerten, benevens ongeveer *dertien* Bunders KLEILANDEN, waarin overvloedige Specie tot de Steenbakkerij, welke met goed succes, wordt gedreven.

4. Nog een aantal Perceelen BOUW- en WEIDELANDEN daarbij, en verder in Lathum en daaromtrent gelegen, zoo mede eenige kleine HOFSTEDEN aldaar, en

5. Een HUIS en ERVE, te Doesborgh, op de Buitenwal, tusschen de Veer- en Ooipoorten, aan den Nieuwen- en Ouden-Yssel, met een MAGAZYN en LEGPLAATS daarbij, zeer geschikt tot opslag van Steenen en andere goederen.

Alles breeder bij Biljetten. Zijnde informatien te bekomen bij den Heer *THEODORUS BRANDTS*, op de gemelde Steenfabrieken, en ten Kantore van den Notaris Mr. *W. C. KEIJEN*, te Doesborgh, alwaar ook de Conditien der Verkooping zijn te vernemen.

§ Mr. *J. BUSGERS*, Notaris te Arnhem, zal, † † op den 16. en 30. November aanstaande, telkens des § † § namiddags om 3 ure, ten huize van *J. R. NAEFF*, in het Logement te Velp, publiek doen inzetten en verkoopen:

Een HUIS met ACHTERHUIS, PUT en BOUWLAND, kennelijk staande en gelegen te Velp, aan de oostzijde van de Nieuwe Laan van Velp naar Rozendaal; en een Kamp BOUWLAND, mede gelegen te Velp; aan de westzijde van gezegde Laan.

§ † § De Notaris *P. WIEGAND*, te Nijmegen, † † als lasthebbende, is voornemens, op Donderdag den § 17. November 1825, des avonds ten 6 ure, in het locaal der Notarissen, te Nijmegen, publiek op hoogen te doen inzetten, om 14 dagen daarna finaal te worden verkocht:

1. Een geregt en onverdeeld derde part in de Kranenveldsche en Zuilensche TIENDEN, geheven wordende onder Hien, Welie en Dodenwaard, waarvan de overige twee derde parten bij den hooggeboren Heer *O.* GRAVE *VAN RANDWYCK* bezeten worden. En

2. Eenen BOUWHOF, bestaande in HUIS, BAKOVEN, MOESHOF, BOOMGAARD, BOUW- en WEILAND, met bijbehoorende WILLIGENPASSEN, te zamen groot ongeveer 10 bunders 20 roeden, gelegen in den Kijfwaard, onder Echteld en Lent, bij de Gebroeders *LEENDERS* bewoond en gebruikt wordende.

OPENBARE VERKOOPING VAN ZWARE EIKEN BOOMEN.

De Eigenaar is voornemens, om, op Vrijdag den 11. November aanstaanden, des voormiddags *tien* uren, in het *Heeren Logement* te Doetinchem, ten overstaan van den openbaren Notaris *H. E. HERMAN BECKING*, te Zelhem residerende, publiek te verkoopen: Ongeveer 160 stuks zeer zware EIKEN BOOMEN, geschikt tot allerlei zwaar Timmerhout, als: BALKEN, BERROEDEN, RIBBEN, PALEN, enz.; staande gemelde Boomen in Brunk's Weide, in de Twisselt, onder Zelhem, en kunnen van daar gemakkelijk naar den Ouden-Yssel worden vervoerd. De veiling derzelve zal geschieden in perceelen en in twee massa's, en zal de Koopers gelegenheid gegeven worden, om ook de Boomen te kunnen schellen.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.